

Bitcoin är som ett oreglerat casino

Svenska Dagbladet den 15 juli 2021

Under medeltiden försökte alkemister framställa guld av bly. Idag hävdar bitcoin-nätverket att man med hjälp av kryptoteknologi och elektricitet kan skapa en säker tillgång i form av "digitalt guld". Bitcoin påstås även vara en ny typ av pengar som minskar transaktionskostnaderna genom att hoppa över mellanhänder.

Enligt ekonomisk teori är syftet med pengar att minska transaktions-kostnaderna för betalningar, lån och relativa värderingar, vilket kräver ett stabilt värde. Den extrema prisvolatiliteten och de höga transaktions-kostnaderna gör bitcoin nästan värdelös som pengar. Den kan varken fungera som värdebevarare eller värdemätare. En bitcoin-transaktion tar i dagsläget upp till 10 minuter och om fler använder detta system skulle flaskhalsar uppstå. Dessutom finns det faktiskt en mellanhand vid transaktioner – "minaren" – som tar ut en transaktionsavgift. Bitcoin ökar, i stället för minskar, transaktionskostnaderna. Slutligen har bitcoin-systemet ingen ansvarig utgivare. Om systemet skulle braka samman har innehavarna varken någon som de kan göra anspråk på eller ge skulden.

Finansiella tillgångars fundamentala värde baseras på deras kassaflöde eller nytta, vilket gäller för aktier, obligationer, fastigheter och immateriella rättigheter. Guld är den mest kända värdebevararen. Historien visar att guld dessutom är negativt korrelerad med andra tillgångar som aktier och fastigheter och är ett skydd mot inflation. Bitcoin har inget kassaflöde och ingen nytta. Den korta historiken visar att den varken är något skydd mot börsnedgångar eller inflation. Bitcoin-priset är i själva verket procykliskt och dess krascher på 50 procent under 2018 och 2021 överträffas inte av någon av världens viktigaste kreditvalutor under de senaste 50 åren. Bitcoin har alltså inget inneboende värde.

Precis som de medeltida alkemisterna inte lyckades att framställa guld, har bitcoin-alkemisterna misslyckats med att skapa digitalt guld. Eftersom bitcoin inte heller fungerar som pengar eller en värdebevarare, återstår bara spelfunktionen. Huvudfunktionen för bitcoin-nätverket är helt enkelt ett olicensierat hasardspel, där nytillkomna spelare löser ut dem som gått in tidigt till allt högre priser.

Även om bitcoin inte är något annat än ett offentligt och decentraliserat bokföringssystem av konton och transaktioner, har bitcoin-nätverket och dess storägare varit mycket framgångsrika när det gäller att öka marknadsvärdet på bitcoin från 10 till 30 000 US dollar under tio år. Marknadsförare av bitcoin använder flera sofistikerade metoder: 1) man distraherar investerare från vilka funktioner som bitcoin faktiskt har eller inte har; 2) man riktar uppmärksamhet mot irrelevant teknisk information om hur bitcoin skapas; och 3) man manipulerar handel och priser på bitcoin-marknader, som varken är reglerade eller övervakade. Marknadsföring av ett starkt varumärke och visuella illusioner i form av fysiska glittrande mynt skapar intrycket att bitcoin är något värdefullt. De genomsnittliga investerarna ger efter för dessa framgångsrika metoder och riskerar sina hus, sitt sparande och sina pensioner.

Bitcoin används också för kriminell verksamhet som utpressningsbetalningar, skatteflykt och penningtvätt. Bitcoin-nätverket förbrukar enorma mängder elektricitet och kritiskt avancerade datorchips, vilket skapar negativa externa effekter i form av högre priser och brist i andra sektorer. Eftersom skapandet av bitcoin till stor del sker i länder (till exempel Ukraina, Kina och Indien) där el produceras med hjälp av fossila bränslen, leder detta till ökad miljöförstöring. Det var alltså inte bara det digitala guldets som uteblev utan även de gröna skogarna. Utan någon grundläggande funktion – inte ens skatteintäkter från illegal spelverksamhet – är bitcoins faktiska värde för samhället negativt.

I dag pågår en debatt om att bitcoin ska godkännas som valuta. El Salvador valde i mitten av juni att som första land utreda om att godkänna bitcoin som betalningsmedel. Det är fel väg att gå och kommer aldrig att fungera som diskuterats ovan. Vi föreslår i stället att offentliga speltillsynsmyndigheter omedelbart tillämpar befintliga regler och vidtar åtgärder för att utreda dem som driver bitcoin-nätverket innan det skapas mer skada för allmänheten. Nätverket inkluderar samtliga inom varje lands jurisdiktion, "bitcoin-miners", kryptovalutabörser, bitcoin-fonder och investeringsbanker, som tar ut avgifter av transaktioner och därmed fungerar som ansvariga i ett globalt spelföretag. Kraftiga regleringar med tillhörande beskattning bör införas. Förbud mot handel, skapande och marknadsföring av bitcoin bör också övervägas.

Bob Seeman

Roger Svensson